Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

37 (557)
3 вересня
2015 р.

Щемить душа…

Хочеться кричати… Українці! Погляньмо на себе збоку, адже має бути соромно перед іншими, перед світом, що ми такі терплячі, толерантні, демократичні, гуманні, але й досі, у XXI столітті, залишаємось, на жаль, «Кайдашевою сім'єю». Гірка репутація – Кайдашева нація.

Ірина КОЛОДЮК,
учителька українознавства

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ТЕМА ДНЯ

СУТЬ МОМЕНТУ І НОВА КОНСТИТУЦІЯ

31 серпня голосування в парламенті за зміни до Конституції, події на площі під будівлею Верховної Ради і звернення Президента щодо голосування у Верховній Раді змін до Конституції України створили принципово нову ситуацію в державі.

В чому суть цієї ситуації, в чому суть нинішнього моменту?

Вчитаймося у дві цитати з тексту звернення Президента: «А що було би, якби сьогодні Верховна Рада не проголосувала за зміни до Конституції? На порядок зросла б загроза руйнації міжнародної проукраїнської коаліції. Зникло би з порядку денного питання про продовження санкцій, які дуже боляче б'ють по аґресору. Цілком реальною стала би перспектива залишитися сам на сам з аґресором...

Сьогоднішнє голосування не остаточне, але воно дасть величезне поле для маневру українській дипломатії. А фінальне рішення наприкінці року, коли треба буде триста голосів, запевняю вас, дорогі співвітчизники, буде залежати від того, як протягом цих кількох місяців розвиватиметься ситуація на Донбасі, і наскільки Росія виконуватиме Мінські угоди...»

Ці дві цитати публічно означують позицію Президента щодо Конституції:

1. Текст змін до Конституції України є елементом зовнішньополітичного торгу української влади з ЄС, США та Росією.

2. Голосування в першому читанні Тексту змін до Конституції розглядається Президентом як поле для маневру української дипломатії.

3. Майбутнє голосування в парламенті за остаточний текст змін до Конституції ставиться в залежність від того, наскільки Росія виконуватиме Мінські угоди.

А як же майбутнє України, її суверенітет, її цілісність, її Незалежність? Це все теж є елементами зовнішньополітичного торгу? Невже крім торгу нам нічого не залишилось? Невже тільки торгаші тепер визначатимуть нашу з вами долю?

Скажіть мені, українські громадяни, як ми з вами дійшли до такого життя?

Де тут гідність, де тут Незалежність, за яку ми боролися і клали життя своїх героїв?

Де тут слава України, де тут її воля?

Політики дозволяють собі вести міжнародні торги суверенітетом України, змістом Конституції України та фактом голосуванням в українському парламенті за зміни до Конституції.

Ми, українські громадяни, дозволили втягти себе в ситуацію міжнародного торгу суверенітетом країни та її Конституцією.

Ситуація зовнішнього тиску на Україну ЄС та Росії створює ситуацію внутрішнього тиску на народних депутатів України – їх намагаються підкуповувати і шантажувати.

Парламентарі дозволили себе втягнути в ситуацію політичних торгів з Президентом. І є небагато народних депутатів, які не торгувалися з Президентом за своє голосування по Конституції.

Ситуація зовнішнього тиску змушує Президента тиснути на українську громадськість.

Звернення громадських діячів з проханням мораторію на зміни Конституції в ситуації війни було не просто проігноровано Президентом. Він дозволив собі тиснути на позицію громадськості, не сприймаючи її як таку.

Все це призвело до кривавих подій на площі під Верховною Радою 31 серпня 2015 року після ухвалення в першому читанні змін до Конституції.

Зрозуміло, що партія «Свобода» закінчила свою політичну кар'єру, бо її радикальні методи не виправдовуються ситуацією. Нацгвардія це не «Беркут», і вона нічим не заслужила бойову гранату. В найзапекліші часи протистояння революції 2013–2014 років ніхто з майданців щодо «Беркуту» собі такого не дозволяв. Бо є межа, яку переходити не можна.

Але чи партія «Свобода» винна в тому, що її члени були готовими до кривавого протистояння з владою, що не чує громадськість?

Спитаймо себе, як стала можливою така ситуація? Як стало можливим те, що «Сумна Конституція» перетворилась на «Криваву Конституцію»? Як сталось, що на нинішніх змінах до Конституції – кров і смерть наших громадян?

Як стало можливим ігнорування Президентом позиції громадськості? Як став можливим розкол у парламенті щодо Конституції і розкол в суспільстві щодо Конституції?

Ця ситуація і цей розкол стали можливими не тільки тому, що на Україну тиснуть ззовні, українська влада торгується в ситуації тиску, а українська громада – заручник цієї ситуації.

Цей розкол стався тому, що мирний план Президента в «нормандському форматі» та у вигляді «Мінських угод» зайшов у глухий кут, а Президенту не вистачає сили духу, щоб це визнати.

Цей розкол став можливим, тому що політика не тільки зовнішніх, але і внутрішніх торгів Президента виявилася збанкрутілою, а він не хоче визнавати себе політичним банкрутом.

Цей розкол став можливим, тому що Президент не чує громадськості.

Цей розкол став можливим, тому що Президент став на шлях кривавого президента у ситуації явного тиску на парламент і явного тиску на громадськість.

Як бути в цій ситуації з війною?

«Нормандський формат» перемовин та «Мінські угоди» дали Україні все, що могли дати, і більше дати не можуть. Потрібно

(Чит. 2 стор.)

ДУХОВНЕ

НАДІЯ НА ЗУСТРІЧ З ХРИСТОМ

Як ми повідомляли, з 25 по 27 серпня в Івано-Франківську проходив Патріарший Собор УГКЦ. У ньому взяли участь 250 делеґатів із єпархій УГКЦ в Україні та 57-ми країн світу. Головною темою дискусії і рішень цього всесвітнього духовного зібрання стало пошукування стратегій розвитку Церкви, зокрема її найпервиннішої і найважливішої ланки – парафії під гаслом «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом».

Отож у роздумуваннях учасників Собору йшлося про становлення і оживлення парафії, соціальне служіння Церкви, яке так важливе у нинішніх умовах, про діяльність Церкви в діаспорі та багато іншого. Ухвалено ряд важливих документів, які спрямовані на подальший розвій УГКЦ, на оживлення парафії як місця духовної зустрічі кожного вірянина з Христом.

Теодор ДРОВНИЧ

ПОДІЇ

ТИХА РОЗМОВА З ДІТЬМИ

У четвер, в останній день Патріаршого Собору УГКЦ в Івано-Франківську, соборяни під державними прапорами країн, з яких вони прибули, з хоругвами й під звуки муніципального оркестру вирушили святковою процесією від облмуздрамтеатру до майдану Шептицького. Тут відбулося відкриття пам'ятника митрополитові Андрею.

Чин освячення монумента здійснив Глава УГКЦ Святослав Шевчук. Насамперед він говорив про соборове діяння, яке відбувалося під натхненням і, «не побоюся цього сказати, за присутності митрополита Андрея разом з нами. Це була його ідея, щоб українці-католики по всьому світу єдналися, були одною Церквою, з одним серцем і єдиною душею й своєю вірою в Бога здивували світ. І так воно стається сьогодні. Ми бачимо постать праведного Митрополита серед діточок як батька, як учителя віри, як того, хто передає в їхні руки найцінніше, що має український народ, – його віру в Бога», – наголосив його святість. А потім він говорив про діточок – майбутнє України, якими опікувався

Князь Церкви, про відлуння його ідей і чину в усьому світі.

А митрополит Івано-Франківський, архієпископ Володимир Війтишин подякував скульпторові Степанові Федорину, творцям і доброчинцям пам'ятника та представникам влади й жителям Івано-Франківська, які жертвували кошти на його спорудження. І зазначив, що цей пам'ятник споруджено до 150-річчя митрополита Андрея та 130-річчя Станиславівської (Івано-Франківської) єпархії, яку було створено 1885 року.

Н. К.

ЖИТТЯ, ЯК ВОНО Є

УКРАЇНА СЬОГОДЕННА

Мирне місто. Рідне. Буденне. Лавою ідуть вояки. Дорогою до церкви. Але є щось, що тривожить серце і думку. О так, цей брудно-зелений колір одностроючоловіків про щось нагадує. Щось відносно далеке територіально. Хіба? Та ж ні – в серці воно відлунює розривами снарядів і відгукується болем багатьох знівечених доль. Хоч війну ми лиш бачили з екранів телевізора і чули з оповідей навіть не очевидців, а вже переповідей таких же, як ми.

До тієї ж церкви під'їжджає шкільний автобус і з нього виходять... Не школярі, не школярки... Жінки різного віку. Всі, як одна, в чорному. Церква повниться людом. Чоловіки – у військовому і жінки – в чорному. Така наша Україна. Куди б не поїхав сьогодні. Ціла Україна. Чоловіки – на війні, жінки – оплакують своїх героїв.

Так часто бувало в історії. Ми просто цього не знали (Бог милував). Хіба з підручників історії і розповідей старих людей. Що ж, мусим і цього зазнати: чоловіки – на війні, жінки... У них своя війна. Життя... Таке воно життя. І два кольори України – брудно-зелений і чорний.

Дарія НАРІВНА

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

ДО ШКОЛИ

Свято світле вересневе,
Свято променисте
Завітало у всій красі
У Франкове місто.

Йдуть до школи школярі
Малі і великі.
Ті, кого в наші краї
Принесли лелеки.

Хоч лелеки відлітають
У теплі краї.
Стрінем їх – вже розумніші
Рано навесні.

Прилітайте, лелеченьки,
Вам складем екзамен.
Ви нам – радість і натхнення,
Ми – знання навзаєм.

Світлана СКРИПНИК,
вчитель СШ № 11

ПЕРШОВЕРЕСНЕВЕ

Розпочався новий навчальний рік. Тисячі маленьких українців пішли у школи, а старших – у коледжі, ліцеї, училища, виші.

Бажаємо їм щастя на дорозі знань. Україна хоче, аби вони виросли розумними, мудрими, патріотами своєї землі. Вона вірить у щасливе майбутнє юної зміни.

Голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький взяв участь у відзначенні 20-річчя заснування Прикарпатського військово-спортивного ліцею-інтернату (м. Надвірна) і Дня знань. А заступник голови Михайло Січка вітав спудеїв Івано-Франківського технікуму ресторанного сервісу і туризму Національного університету харчових технологій. Просвітяни запрошували молодь до творення своєї Батьківщини, долучаючись до праці силою м'язів і розуму.

ТАКИЙ ЛЕГКИЙ ВАЖКИЙ ПОРТФЕЛИК

569 івано-франківських школярів отримали портфелики зі шкільним приладдям.

Цього року свято Першого портфелика, яке вже впродовж 12-ти років організовує БФ «Карітас Івано-Франківськ УГКЦ», було напрочуд урочистим і наймасовішим. Відбулося ж воно за участі Глави УГКЦ Блаженішого Святослава Шевчука та митрополита Івано-Франківської архієпархії Володимира Війтишина. Крім того, портфелики зі шкільним приладдям отримала рекордна кількість дітей – 569.

Цьогоріч уперше вручили ранці з усім необхідним шкільним приладдям дітям учасників АТО і внутрішньо-переселених осіб з Криму та східних областей України: 350 дітей учасників антитерористичної операції, 119 дітей вимушених переселенців з Криму і східних областей України, 100 дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Акція відбулася завдяки фінансовій підтримці парафіян Івано-Франківської архієпархії УГКЦ, волонтерської організації «Поранені SOS», благодійної фундації «Люди в потребі» (Німеччина), «Карітасу Трір» (Німеччина).

Блаженіший Святослав Шевчук благословив усіх присутніх на гарний початок нового навчального року. А також відкрив новоспеченим школярикам секрет успішного навчання в школі.

«Для того, щоб гарно вчитися, треба обов'язково зранку і ввечері молитися, – наголосив патріарх. – Знаєте, чому? Тому що той, хто все знає, навіть більше за ваших учителів, – це Господь Бог. Як ми Його попросимо, Він підкаже і допоможе, щоб ви найкраще змогли зрозуміти і вивчити те, чого вас навчатимуть у школі. Дуже важливо починати день з молитви і закінчувати його молитвою. Якщо ви так будете робити, то дуже успішно закінчите як перший клас, так і школу».

ТЕМА ДНЯ

СУТЬ МОМЕНТУ І НОВА КОНСТИТУЦІЯ

(Поч. на 1 стор.)

шукати інший формат угоди про мир. Навіть якщо спрацює «нормандський формат» щодо зменшення обстрілів на Донбасі, то своє майбутнє Україна в «нормандському форматі» точно не може визначати. Нам потрібна згода світової спільноти на всі види захисту країни, включаючи ядерний. Всякі папірці зразка «Будапештського меморандуму» Україну більше не цікавлять.

Як бути в цій ситуації з Президентом?

У мирний час такий Президент заслуговував би на імпічмент. У військовий же час, тобто в нинішній час, Президент має опинитися під жорстким контролем громадськості. Йому більше немає довіри громади, у нього критично знижена леґітимність. Крок вправо – звіт громадськості. Крок вліво – звіт громадськості. Тупцювання на місці – тиск громадськості. Спроба нових угод з олігархами – громадський протест. Спроба нового міжнародного торгу – громадянська непокора.

Інакшого життя в Україні з таким Президентом я не бачу.

Як бути в цій ситуації з Конституцією?

Існує майже нульова імовірність голосування за нинішню Конституцію 300-ми голосами в парламенті.

«Кривава Конституція» в нинішній редакції за жодних обставин не може бути Конституцією України. Навіть якщо підкупом, шантажем і погрозами депутатів змусять проголосувати, то таку Конституцію на прийме українська громада.

Імовірними є два сценарії розвитку подій щодо нової Конституції: 1) зміни тексту Конституції про децентралізацію і про статус Донбасу настільки серйозні, щоб це став інший текст, який зможе набрати 300 голосів в парламенті (нехай найкращі юристи знайдуть спосіб, як це зробити); 2) відмовитися від конституційного процесу під час війни взагалі.

І в будь-якому разі – необхідність нової Конституції не зникла.

Нам потрібна нова Конституція. Але на цей раз її повинні писати не юристи на службі у держави, а активна громадськість і громадські експерти. На цей раз Конституція має бути не заручником зовнішніх і внутрішніх політичних торгів, а способом внутрішньої громадянської угоди.

Ми, українська громада, маємо поставити світ перед фактом нашої внутрішньої громадянської угоди як Конституції, а не торгуватися зі світом про її текст.

Українська влада не здатна написати перспективну та угодоздатну Конституцію. Це було доведено вже декілька разів в історії незалежної України. І вкотре доведено в нинішній ситуації.

Нова Конституція – це справа всієї української громади.

Сергій ДАЦЮК

ПРОГНОЗИ

Попри кривавий народний протест під стінами парламенту, блокування трибуни Верховної Ради фракцією Радикальної партії, арґументи, чому не можна підтримати проект змін до Конституції, запропонований Президентом Петром Порошенком, які висловлювали представники фракцій Радикальної партії, «Самопомочі», «Батьківщини», законодавці 265 голосами таки проголосували за зміни. А тим часом окрім України і її влади «Мінські угоди» ніхто не хоче виконувати. Чому Порошенко здає Україну? Аналізуємо в цьому матеріалі.

НА ЧОМУ СТОЇМО?..

І. «НЕПЕРЕДБАЧУВАНІСТЬ» ПУТІНА

Розвиток подій підтвердив правильність прогнозу, даного рік тому у матеріалі «Сталінград Порошенка і Путіна». Це означає, що насправді дії Путіна є цілком прогнозованими. Принаймні доти, поки господар Кремля вірить у можливість зберегти свою владу. Адже є речі, які ВВП не може дозволити собі проіґнорувати навіть при найбільшому бажанні.

Економіка. На ній тримається соціальна сфера. На стабільності соціальної сфери тримається влада Путіна.

Влада, а не Росія і не росіяни, – найдорожча цінність для Путіна. Заради неї він готовий на все.

Розуміння цих двох фундаментальних факторів дозволяє досить точно прогнозувати дії російського президента в Україні. Військову інтервенцію Путін не може собі дозволити – бракує грошей на утримання захоплених територій. Швидко задушити Україну економічно він також не в змозі – за її спиною стоять МВФ і Захід. З дієвих інструментів залишається лише те, що прийнято називати «замороженим конфліктом»...

ІІ. АНАТОМІЯ «ЗАМОРОЖЕНОГО» КОНФЛІКТУ

Фішка в тому, що для існування штучно створеного замороженого конфлікту потрібен реґулярний фінансовий «підігрів». Чим більший конфлікт – тим більше грошей потрібно на його підтримку.

Фінансова «вага» Придністров'я, Абхазії і Осетії, разом узятих, була для Росії мізерною, тому ці конфлікти перейшли до розряду довгограючих. Порівнювати їх із Донбасом некоректно в силу принципово різних вагових категорій.

Відповідно, усі розмови про те, що Путін зацікавлений у «заморожуванні» конфлікту на Донбасі в його нинішньому вигляді – це пусті фантазії.

У Путіна банально не вистачить грошей на «тривале заморожування».

Ціна на нафту, все очевидніші кризові явища у світовій економіці разом із санкціями залишають Путіну надто мало шансів протримати у Донбасі «проект ДНР/ЛНР» довше весни 2016-го.

Але безнадійну для Путіна ситуацію рятує... Петро Порошенко, Президент України. Своїм законом про «особливий статус», до того ж закріпленим конституційно, Петро Олексійович одним махом вирішує на користь Путіна цілий ряд великих проблем:

1. Конфлікт не вирішується, а дійсно заморожується. Він виводиться з гарячої військової фази, але не припиняється. Принципово важливим є те, що залишається у цілковитій недоторканості генератор конфлікту – антиукраїнська пропутінська місцева влада з надзвичайними повноваженнями. Це дає можливість Путіну у будь-який момент знову повернути конфлікт із «замороженого» стану – до «гарячого». Причому зробити це значно легше і швидше, ніж Заходу – відновити санкції.

2. Райони з «особливим статусом» стануть потужним антиукраїнським форпостом. Зрозуміло, що жоден проукраїнський житель Донбасу не повернеться туди, де терористи збережуть владу, збройні формування і контроль над судом і прокуратурою – тобто повний арсенал залякування. Тож навіть вибори за українськими законами не дуже обмежать бойовиків. Плюс – повна свобода махрової антиукраїнської пропаґанди. Яка, до речі, транслюватиметься й на сусідні райони.

3. Українська економіка отримає «чорну діру», в якій безслідно зникатимуть вкрай необхідні їй мільярди. Під могутній акомпанемент волань про «геноцид», стократно посилений кремлівською пропаґандою, «особливі» райони вимагатимуть від Києва все нових і нових грошей. А далі з допомогою дуже простих і ефективних «схем» ці гроші швидко зникатимуть, без будь-якої користі для економіки України.

4. «Особливі» райони зможуть стати джерелом дестабілізації всього східного, і не тільки, реґіону. Тисячі бойовиків з паспортами України зможуть вільно пересуватися між областями і займатись грабежами і диверсіями, а ховатись від українського правосуддя – в «особливих» районах. Ці ж райони загрожують перетворитись на перевалочні бази для розповсюдження зброї. У підсумку Путін перекладає на Україну фінансування замороженого конфлікту і утримання дотаційного і зруйнованого реґіону й залишає за собою контроль за «особливими» районами.

Тобто Україна платить за все – і при цьому не отримує нічого. Просто українських солдатів убиватимуть не з гармат, а пострілами в спину.

Путіна навіть влаштує формулювання «за українськими законами». Оскільки в «особливих» районах на практиці ці закони буде реалізовувати тільки він, Володимир Путін. Так, як сам забажає. Так само, як він реалізує «взаємне припинення вогню».

Якщо й використовувати термінологію Порошенка і Юрія Луценка про досягнення миру – то це такий самий мир, який привезли світу Чемберлен і Даладьє у 1938-му.

Так, Путін дуже хотів би «дотиснути» Порошенка до ще більших поступок – і щодо територій, і щодо «особливих» повноважень. І він би досяг свого – якби нафта була хоча б по 70 доларів за барель.

Але Путін отримує найголовніше – інфікує Україну раковою пухлиною «особливого статусу», за допомогою якого зможе терзати її політично і знесилювати економічно. Залишиться тільки з часом «модернізувати» систему до повноцінної «федералізації».

Є стовідсотково об'єктивний показник зацікавленості Путіна в конституційно закріпленому законі про «особливий статус». Це – результати голосування прокремлівських депутатів Верховної Ради. Бо заяви Кремля – це PR-вітер, який легко за кілька годин можна змінити на протилежний. І заяви можуть як демонструвати справжні наміри, так і приховувати їх. Щоб допомогти Порошенку «проштовхнути» закон у Раді, Кремль імітує «жорстку критику». А от результати голосування депутатів змінити вкрай важко, або й зовсім неможливо. Тут вже не до ігор. Ось чому саме цей фактор є однозначно визначальним. Якщо українська влада не розуміє таких елементарних речей – отже, у них дуже великі проблеми або з адекватним сприйняттям реальності, або із совістю.

ІІІ. АНАТОМІЯ ПОРАЗКИ

Навіщо «особливий статус» потрібен Путіну – зрозуміло. Але навіщо він Порошенку?

Є три особливості, які характеризують Порошенка-Президента.

Перша. Порошенко не є президентом ефективних дій. Він є президентом ефектної пози.

Грізні заяви Порошенка про боротьбу з корупцією – і в результаті ця боротьба за півроку дала в бюджет аж 8 тисяч гривень. Театральні арешти перед телекамерами – «і тиша...» Через потяг до показухи, через бездарне керівництво військами втрачено велику кількість дорогоцінної військової техніки й озброєння, сотні бійців загинули, сотні потрапили в полон. Після цього Президент перед телекамерами пафосно передає військам нову і відремонтовану техніку. «Боротьба з олігархами» – це взагалі глум, крутіше тимошенківського. Дивно, що Порошенко перед телекамерою не доручив очолити цю боротьбу Косюку.

Друга. Порошенко є, перш за все, патріотом власної кишені.

Щоб переконатися у цьому, достатньо назвати цифру проданого відповідно до обіцянок бізнесу. «Рошен» – не Україна. Тут Порошенко не продешевить ні на долар. Можна лише здогадуватись про розмір сум, «мінімізованих» з допомогою офшорних схем. Совість Президента не переобтяжена тим, що за ці гроші, перетворені на спеціальні засоби зв'язку або військове обладнання, можна було зберегти не одне солдатське життя. Головне – що власний син надійно захований від передової.

Третя. Порошенко не збирається ламати стару систему. Він з нею домовляється.

Результати цих «договірняків» ми спостерігаємо на кожному кроці. Чого варте відверте сприяння БПП під час виборчої кампанії багатьом кандидатам на кшталт Олеся Довгого. Тепер довгі, звягільські й їм подібні – голосуванням за «особливий статус» визначатимуть долю України. Або результати «героїчної» боротьби з корупцією у виконанні Яреми і Шокіна... Вказані особливості обумовили підсумок. Результати реформ плачевні, стан економіки і державних фінансів плачевний. Перекласти весь тягар на населення не вийде – значна його частина просто неплатоспроможна. Єдине рятівне коло – МВФ, тобто Захід. Але у Заходу є ще «ісламська держава», Греція, фондові ринки Китаю тощо. Ці проблеми наразі б'ють по інтересах Заходу значно сильніше, ніж Донбас. Захід не збирається заохочувати Путіна – новий Гітлер йому абсолютно не потрібен. Але Заходу конче потрібно бодай тимчасово зняти з повістки дня питання Донбасу. Бо, на відміну від Порошенка, західні лідери, у першу чергу, опікуються інтересами власних країн і власних народів. Заходу потрібен бодай тимчасовий мир. Порошенку потрібні гроші Заходу, без яких у нього не буде жодних шансів втримати владу... Ґешефт відбувся. А розплатиться за все Україна.

ІV. КУРС НА ПРИСКОРЕННЯ РЕВОЛЮЦІЇ

Попри палке бажання, Путін не в змозі створити революцію в Україні. Але за нього це завдання успішно виконують Порошенко і Яценюк. А от що Путін може – так це дві речі. Перша – пришвидшити третю хвилю революції. Друга – посприяти переростанню революції у форму хаосу й розгулу насильства. Саме для цього Путіну і потрібен законодавчо закріплений механізм «особливого статусу».

Хаос в Україні дуже потрібен Путіну, щоб лякати ним росіян і таким чином відвертати назріваючу революцію у самій Росії.

Тому депутати, які голосуватимуть «за» особливий статус, повинні пам'ятати: вони власними руками кратно збільшують шанс побачити біля своїх шикарних маєтків і бізнесів юрбу, яка кричатиме «грабуй награбоване!» І охорона маєтків нічого не зможе вдіяти – у юрби будуть «калаші» й гранатомети, якими їх щедро забезпечить Путін через «особливі» райони.

Можна, звичайно, повірити Порошенку і Юрію Луценку, що якщо на бойовій машині з потужною бронею, гарматою і кулеметами ніде немає напису «танк» – значить, це ніякий не танк. Достатньо на гарматі написати слово «комбайн» – і все буде добре. От тільки гармата і кулемети не зможуть збирати врожай – вони зможуть тільки вбивати і знищувати...

Геннадій ЛЮК, *спеціально для «УП»*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

ДОСВІД ПОЛЬСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

У БУРШТИНІ ВІДБУВСЯ КРУГЛИЙ СТІЛ ПРЕДСТАВНИКІВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У Бурштині відбувся круглий стіл «Місцева демократія – польський досвід. Механізми впровадження в Україні», на якому представники органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства обговорили можливість майбутньої співпраці на прикладі польського досвіду. Члени робочої групи, які у травні наочно ознайомилися з польською моделлю децентралізації, представили свої напрацювання програми співробітництва для українців. В основу покладено ідею створення координаційного центру як бази накопичення і розподілу пропозицій, потреб, задумів мешканців Бурштина.

На заході місцеву громаду представляв мер міста Петро Курляк, який розповів на прикладі ГО «Товариство молодих інвалідів та їхніх батьків «Довір'я» про вже існуючий досвід передачі певних функцій на зацікавлені громадські організації. Також ішлося про можливість діалогу громади з владою через Всеукраїнський он-лайн ресурс «Відкрите місто», де Бурштин є одним із двох зареєстрованих міст Івано-Франківської області.

Організатор і модератор круглого столу, голова Бурштинського осередку ІФ ОО «Молода Просвіта» Віталій Грицюк зазначив, що для невеликих міст важливо використовувати кожну нагоду для активізації місцевої громади і розвитку краю.

Захід відвідали гості з Чернігова: координатор проекту «Співпраця місцевої влади і недержавних організацій – просування польської моделі місцевої демократії в Україні», в рамках якого відбулася зустріч, Руслана Бурова, експерт проекту з юридичних питань Роман Семешко, виконавчий директор громадської спілки «Освітній дім прав людини в Чернігові» Кирило Єкимов.

«Цей проект особливо актуальний в умовах процесу реформування України, оскільки справжні децентралізація та реформування залежать не лише від зміни законодавства – вони будуть ефективними за умови безпосередньої участі громадян на локальному рівні», – зазначила голова ІФ ОО «Молода Просвіта» Євгенія Бардяк.

СХІД І ЗАХІД – РАЗОМ

СОНЦЕ ДЛЯ ДОНБАСУ СХОДИТИМЕ З ЗАХОДУ

Нещодавно просвітяни Донбасу завітали на Івано-Франківщину до своїх побратимів-однодумців. Зупинилися вони в Долині в Народному домі «Просвіта». Сюди їх супроводжував голова обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький.

Мета поїздки – збір матеріалів про національно-визвольні змагання ОУН–УПА бойківського краю і створення на їхній основі короткометражного кінофільму. Гостей зі Сватова Луганської області радо зустріли заступник голови Долинської райдержадміністрації Ольга Ільчишин, виконувачка обов'язків начальника відділу культури Лариса Шевчук, почесний голова райорганізації товариства «Просвіта» Степан Янковський і голова станичної управи Братства ОУН–УПА Юрій Долішній.

Квіти вдячності. Знайомство. Обмін думками про наміри приїзду, про колишні й теперішні неспокійні часи на сході, про кропітку небезпечну просвітянську працю на зросійщеному Донбасі, оповідь про бойківський край...

Та найбільше гостей цікавили героїчні подвиги ОУН–УПА на теренах Долинщини. Якраз про це йшла мова у бункері УПА, спорудженому для екскурсій безпосередньо у приміщенні «Просвіти».

Розповідь Юрія Долішнього, автора цих рядків, члена НСЖУ, автора книжок «Нескорена Долинщина» Михайла Бориса про жертовну боротьбу УПА проти московського і німецького окупаційних режимів на Долинщині, старшинську школу «Олені», крайового провідника ОУН–УПА Ярослава Мельника (Роберта), бункери, злочинні дії радянських спецвійськ у краї уважно слухали голова Сватівського товариства «Просвіта» Євген Дзюба, вчителі історії Світлана Дівенко та Андрій Проскота, хореограф Олена Бушенєва, краєзнавець Микола Матвієвський, катехит Людмила Матвієвська...

У дружній бесіді розкривалась суть ментальності галичан, духовного й національного розвою у краї, бандерівського духу, національно-визвольної боротьби за українську соборну і незалежну державу. Наголошувалось, що кожен із вояків УПА свідомо, добровільно і з благословення батьків обирав дуже небезпечний і ризикований шлях збройної боротьби з ворогами української нації. Вступаючи в лави УПА, складав присягу, автором якої був однодумець Степана Бандери Степан Ленкавський. Кожен з них розумів, що осягти Свободу і Незалежність можна тільки власними силами, не надіятись марно на допомогу ззовні.

Кожен вояк відчував велику підтримку широких верств населення, а не тільки родичів. Ніхто не мріяв про власні вигоди, посади, чиновницьку кар'єру після перемоги над ворогами – російськими та німецькими окупантами і їхніми прислужниками. Ніхто не нарікав на неймовірно важкі умови життя і боротьби у роки воєнних лихоліть (голод, холод, нестача зброї, харчів, медикаментів, теплого одягу тощо). Ніхто навіть у думках не допускав, що можна здатись живим ворогові у нерівному бою чи підступній провокації. Вимушені бункери чи криївки – не розкіш і не казарма, а смертельна небезпека....

Після тих спогадів-думок гості з Луганщини (дев'ятеро осіб) відвідали справжній колишній відновлений бункер на околиці Долини, на Загір'ї, у якому серед інших геройською смертю загинув брат Ю. Долішнього Богдан (Боян).

Тихою молитвою вшанували пам'ять героїв і подались автобусом аж на околицю Долинщини, в гори, в село Липа до пам'ятника Роберту.

Тут, серед загадкового шуму смерекових і букових лісів, запаху гірського суцвіття і чистого повітря, колишніх потаємних, скроплених кров'ю, повстанських стежок і криївок перед східняками виступив аматорський ансамбль з повстанськими піснями із сусіднього села Слобода Болехівська.

У дружній і невимушеній розмові хористи переповіли гостям, що у кожного з них хтось воює на Донбасі добровольцем за Україну, за її волю, за честь, за славу, за народ.

Побаченим і почутим горстка корінних жителів Луганщини була настільки вражена і вдячна, що від імені жителів Донбасу низько вклонилися горянам-прикарпатцям і просили вибачення у присутніх за злочини, які чинять їхні зросійщені земляки на сході України, від рук яких гинуть найкращі сини і доньки нашого народу. Вони переконані, що сонце свободи і щастя людини для Донбасу вже буде сходити з заходу.

Згодом усі спільно молились у Гошівському монастирі й просили Всевишнього, Матір Божу Україну зберегти, у чистій любові до краю зрости.

На згадку – подарунки, книжки про просвітянську діяльність і повстанські звитяги, а також спільна фотографія на тлі привезеного ними Державного Прапора України й повстанського червоно-чорного.

За прекрасну організацію цього заходу заслуговує вдячності керівник Народного дому «Просвіта» Катерина Тусик.

Степан ЯНКОВСЬКИЙ,
почесний просвітянин,
член Національної спілки краєзнавців України

«ПРОСВІТА»: ЯК ДІЯТИ

ЗАЛУЧАТИ МОЛОДЬ ДО ДЕРЖАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодення спонукає молодь замислюватися про розвиток національної самосвідомості. Щоб бути адекватним вимогам сучасного життя, потрібна цілеспрямована робота. Серед громадських організацій, які займаються виховною роботою і формуванням національної самосвідомості, чільне місце належить «Просвіті» – одній із наймасовіших громадських організацій, яка має осередки по всій Україні.

Програма «Просвіти» свого часу була коротко сформульована у виступі студента Андрія Січинського: «Кожний нарід, що хоче добитися самостійности, мусить передусім дбати про те, щоби нижчі верстви суспільности, народні маси, піднеслися до тої степени просвіти, щоб ця народна маса почула себе членом народного організму, відчула своє громадянське й національне достоїнство й узнала потребу існування нації як окремішньої народної індивідуальности; бо ніхто інший, а маса народу є підставою усього».

Та і зараз слова, мовлені студентом Андрієм Січинським, надзвичайно актуальні. Перед українським народом стоїть важливе завдання збереження єдності української нації (захід – схід) і єдності української держави. Тому «Просвіта» повинна ставити перед собою завдання виховання й об'єднання національної еліти, яка працюватиме саме для нації і національної держави. Головним завданням у цій справі є підготовка фахівців з усіх галузей людської діяльності, які б вільно володіли українською мовою. Наступним кроком у діяльності «Просвіти» має бути боротьба за свій інформаційний простір. Його треба відвойовувати крок за кроком, етап за етапом. Для цього зовсім не зайвим буде, щоб кожен український інтеліґент, кожна творча людина знайшла для себе місце в єдиному фронті культуротворчої діяльності, захисту українських національних інтересів. А це можливе тоді, коли ми спільно проаналізуємо вади і слабкості нашої культурницької діяльності, сміливо назвемо те, що заводить нас у глухий кут, на манівці рутини й шаблонності, коли уважно продумаємо кожен крок ефективної дії, нашого реального культуротворчого потенціалу у кожному просвітянському осередку, у місті й селі, у кожному колективі.

Важливим завданням діяльності «Просвіти» у наш час є активна участь у національно-патріотичному вихованні молоді, яка включилася у державотворчі процеси в часи Революції гідності й соціально-політичні процеси в період активної війни між Україною та Росією. Тому товариство ставить за мету створення молодіжних осередків, які б залучали молодь до державотворчої діяльності з метою консолідації української нації.

Отже, сьогодні «Просвіта» повинна займатися утвердженням української національної ідеї, державної української мови, розвитком національної культури, відродженням історичної пам'яті, формуванням національної свідомості, піднесенням духовності й добробуту українського народу.

Христина КОШЕЛЮК,
голова первинного осередку Верховинської ЗОШ І–ІІІ ступенів райоб'єднання ВУТ«Просвіта» ім. Т. Шевченка

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

ПРО ЕСТЕТИКУ ПОЕЗІЇ

З Анною Білавич-Ґеник я познайомився у Нижньому Березові на «Літературних посиденьках», куди мене запрошували організатори цього цікавого літературного і культуротворчого сільського заходу, де, на диво, відкриваються непересічні таланти сільських аматорів, зокрема поетів-початківців.

З-поміж інших авторів пані Анна вирізняється глибокою релігійністю, вдумливістю, закоханістю у довколишній світ, щирим намаганням змінити його на краще й прикрасити, як добра ґаздиня прикрашає свою хату.

Коли я прочитав віршований сценарій «Березівське весілля» Анни Білавич-Ґеник, то був приємно здивований. Авторка зуміла змалювати не тільки врочисту велич і святковість гуцульського весілля, але й зберегла її народність і березівську автентику.

З дитячих літ пам'ятаю такі весілля. Молодий з дружбами їздили запрошувати на весілля на конях і їх називали кнізьими (князями). Молода з дружками теж у гуцульських вберях, у квітчастих віночках з різнобарвними биндами-стрічками ходили селом від хати до хати й кожного запрошували особисто такими словами: «Просили Вас тато і мама і я Вас прошу, аби Ваші ласка прийдіт на наше вісільи».

Йшли на ті весілля у гуцульських вберях зі струцнями (подовгуватими короваями), а не з пляшкою горілки, як тепер. Колись, ще в тридцяті роки минулого століття, мій стрий Василь Симчич, згодом – актор і режисер Коломийського народного театру, відомий кіноактор, виконавець головної ролі у культовому фільмі «Захар Беркут» починав свою акторську і режисерську діяльність у рідному Березові з інсценізації гуцульського весілля, з яким об'їздив усю Галичину і здобув у Львові перший приз на конкурсі самодіяльних театрів.

На жаль, рукопис того сценарію не зберігся. Тому спроба Анни Білавич опоетизувати гуцульське весілля у Березівському стилі вважаю вагомим літературним і фольклорним досягненням, бо тепер цю прекрасну, вироблену століттями народну традицію, на жаль, забувають, перетворюють весілля на розкішні бенкети. На такому весіллі гості почуваються їдцями розкішних і вишуканих страв, а не співучасниками благословенного Богом сокровенного дійства – народження нової сім'ї. Тому пропоную читачам ознайомитись із творчістю авторки.

Микола СИМЧИЧ

БЕРЕЗІВСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Лежит нам барви-барвінкової.
Ой, благослови, Боже, рідний отець і мати,
Твоєму дитяти віночок зачинати.
У суботу у днинoньку,
в щасливу годинoньку
Зійди, Боженько, до нас,
бо у нас тепер гаразд.
Зійшла Божа Мати віночок зачинати.
Лежит нам барви-барвінкової,
Красно, музиченько, грай!
Спекла мама коровай ще й колачі рум'яні,
Дивоцвітом убрані,
Колачі із чар-зіллям – почалося весілля.
На колачах – калина, мов молода дівчина,
А зелений барвінок – то молодий леґіник.
Вони ся вірно кохають,
на рушничок ступають.
Подай, матінко, голку,
ще й ниточку з шовку,
Щоби квіточку ушити, молодих прикрасити.
Лежит нам барви-барвінкової.
У вишневім саду, над моїм вікном
Щебече соловейко,
а він розбудив щебетом своїм
Анничку молоденьку.
Вставай, Анничко, вставай, молода,
Бо пора вже вставати
Ідуть дружечки, мов лебідочки,
Іди їх зустрічати.
Підіть, дружечки, мої сестрички,
У вишневий садочок,
Принесіть мені, принесіть свахам
Зелений барвіночок.
Щоби свашеньки, щоби свашеньки
Мені квітку вшили, голівку мою, русую косу
Барвінком прикрасили.
Лежит нам барви-барвінкової.
Понад горами, над Березовом,
Горличенька літала.
Вона сокола сизокрилого
до парочки шукала.
Надлетів сокіл, ой, надлетів сизокрилий:
«Не плач, пташечко, не тужи горличко,
Я навіки твій милий!»
Летять пташечки над Карпатами
дзьобками докупки
З цеї днинoньки і годинoньки
Їм би в парочці бути.
Не впадь, пташечко, не впадь, соколю,
Не зраніть свої крильця,
навік збережіть вірність
І любов у пташиному серці.
То не горличка,
то не пташечка над горами літала,
То наша молода на Івана-Купала
Папороті цвіт шукала.
Знайшла Анничка, знайшла молода
Червону квіточку, заплела її
у русую косоньку.
Знайшла Анничка горицвіт –
Славне наше весіллячко на весь світ!

Ой, там, на броду, на бистрій річці
Сопілочка грала,
В зеленім лузі, на калиночці
Ластівка щебетала.
Вона в Березови до родиноньки
Вісточку передала.
Взяла в дзюбок пахуче чар-зілля,
Запросила всю родиноньку
В Березів на весілля.

Ой, з-за гори, з-за високої
ясний місяць сяє,
А з-за другої, ще вищої,
Тарасик конем грає.
На правій руці золотий перстень має.
Купує в нього, торгує в нього
найстарша свашенька.
Дає йому сто зелених дулярів.
«Як я маю так дешево перстень продати,
Волію його Анничці дарувати.
Бо вона мені,
бо вона мені дарує даруночку –
З тонкого ленку,
з тонкого ленку вишивану сорочку».
Десь на узліссі,
десь на узліссі зелена травиця.
В зеленім лузі – холодна водиця.
Ой, там Тарасик,
ой, там молодий коня напуває.
А він Анничку,
він молоду тихенько підмовляє:
«Йди, Анничко, йди, молода,
На білесенький кремінь,
А з білого кременя до мене, молодого».
Видно сокола та й по крилоньках,
що високо літає,
Видно Тарасика по віночкові,
що добру матінку має.
Була свашенька ростом –
сміх, а вінок сплела кращий всіх.
Та й поклала його на столі
перед тата і маму, бо свої.
Слава матінці, слава татові,
що зростили дочку,
А ми викотим дорогим гостям
мед-горілочки бочку.
Ой, кувала зозулечка, та й буде кувати.
Іди, іди, рідна мамко, віночок вбирати.
Та як прийшла рідна мати, віночок узыла,
Горілочки напиласі, до свашок пустила.

Старша сваха віншує молодих:

«Дорогі тату і мамо! Свахи принесли вашій дитині цю золоту корону. Нині Тарас стає на рушничок щастя з вашов Анничков. Це – найкращий день у їхньому житті. Благослови, Господи, молоду пару і ви, тату і мамо, благословіть. Зичимо молодим кохання вічного, лебединої вірності, діточок, як квіточок! Хай Господь із неба всім мир посилає. Зоря світанкова красу хай вмиває! Хай в серці квітує кохання весна, хай нивонька ваша буде рясна! Щоб тішились вами батьки і родина, всі гості весільні і вся Україна!».

Анна БІЛАВИЧ-ҐЕНИК

ВІД РЕДАКЦІЇ. Вітаємо нашого товариша по цеху Миколу Симчича із 65-річчям. Зичимо здоров'я і талану й самому писати, і нові таланти знаходити.

З роси і води!.. Многая літ.

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Вельмишановна Маріє ТУРЧИН!

Щиросердечно вітаємо Вас – патріотку України, громадсько-культурну діячку, почесну членкиню Правління і Ради ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, лауреата премії імені Марійки Підгірянки, майстриню народної творчості Прикарпаття, інженера, голову міської організації «Меморіал» ім. В. Стуса

з 75-річчям!

Глибока пошана і щира подяка Вам за просвітницьку працю на благо України, що сприяє підвищенню духовності, національної свідомості й патріотизму молоді.

Від душі бажаємо Вам міцного здоров'я, творчого натхнення і многих благословенних літ!

Дорога пані Маріє!
Ювілей – це роки Ваші зрілі,
Мудрий досвід у кожному ділі.
Ювілей – це як зустріч з зорею,
Тож завжди молодійте душею.
Ми бажаєм здоров'я міцного –
Найдорожчого скарбу людського.
Хай щоденно і в свято, і в будень
Радість щирим дощем Вам прибуде.
Хай щедрість у Вашому серці квітне,
Щоб ювілей Ви зустріли столітній!

Наталія СИНИЦЯ, Наталія КУЦИК, Тетяна ФІҐОЛЬ, Ольга ПАВЛИК, Марія СРІБНЯК...

НОСТАЛЬГІЯ

ПРЕДКІВ НЕ ЗАБУЛИ

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України у Верховині пройшов ІІІ кіномистецький фестиваль «Тіні забутих предків» з відзначення 50-річчя прем'єри кінофільму.

В рамках святкування в актовій залі Верховинської ЗОШ І–ІІІ ступенів відбулася урочиста зустріч із кінематографістами Національної кіностудії імені Олександра Довженка, творцями й акторами культової стрічки Сергія Параджанова, кінокритиками України та громадськістю Гуцульщини і Прикарпаття. Також відбувся показ оновленої версії фільму «Тіні забутих предків».

А в музеї Гуцульщини (Верховина) відкрито виставку «Сергій Параджанов. Дотик».

Верховинці приймали відомих культурних діячів, а також народну артистку України Ларису Кадочникову, народну артистку України Марічку Миколайчук та інших відомих акторів, кінокритиків, кінознавців України.

Водночас на храмове свято Успіння Пресвятої Богородиці, мальовничa Верховина відзначила свій день народження. Цьогоріч їй виповнився 591 рік.

Сотні людей відвідали храми й молилися за Верховину, інші оглядали виставку-ярмарку товарів декоративно-ужиткового мистецтва, що розмістилася на центральній площі, любителі гуцульської кухні смакували страви на Фестивалі етнічної кухні. Верховинців з Днем міста вітали керівники району, найкращі колективи та естрадні виконавці.

Наступного дня кінофестивалю, 29 серпня, пройшла культурно-мистецька програма «Слідами зйомок кінофільму «Тіні забутих предків», яка пропонувала відвідування саме тих мальовничих куточків Верховинщини, де відбувалися зйомки фільму, зокрема музею фільму «Тіні забутих предків» у Верховині.

ЗУСТРІЧІ

ДУХ КНЯЗЯ РОСИ

Щороку 20 серпня на день народження незабутнього лауреата Шевченківської премії, колишнього політв'язня Тараса Мельничука запрошує Коломийська міська бібліотека для дітей № 3, яка носить його ім'я.

Традиційно біля барельєфа, створеного лауреатом премії імені Т. Мельничука художником і поетом Василем Андрушком, шанувальники творчості великого поета кладуть вінок, виголошують слова вдячності за твори, які вийшли тритомником у чотирьох книгах. А в музеї-кімнаті, до якої доклалася колишня завідувачка Любов Бакай, поки триває літературний захід, горять три свічки, що спонукають до роздумів про тимчасовість і вічність, призначення поетичного слова.

Цікаво охарактеризувала творчий шлях поета, уродженця села Уторопи на Косівщині, виконувачка обов'язків завідувачки бібліотеки Наталія Оліградська. Прочитали його вірші бібліотекарі Руслана Копильців та Уляна Булах, учасники театру поезії «Орфей» Микола Франчук, Богдана Мельник, Наталя і Надя Кобилянські.

Взяли участь у заході члени літературного товариства Анатолій Осадчий, який перекладає німецькою мовою поезії Т. Мельничука, Микола Гаєвий, Мельничуківські лауреати Іван Війтенко, Василь Рябий і автор цих рядків, а також цьогорічний 23-ій за рахунком лауреат (за збірку прози та віршів «На вишиванім крилі»), директор Корницької школи Василь Лапчинський.

Присутні, серед яких були вчителі-філологи, просвітяни, мали змогу переглянути фільм про Тараса Мельничука, збагатитися знанням поетичної творчості. Під час виступів прозвучала думка про те, щоб видати книжку спогадів про Князя роси, як називають Мельничука. Її підтримала працівниця відділу культури міської ради Роксоляна Крив'юк.

Володимир ФРАНКЕВИЧ,
лауреат премії імені Т. Мельничука

НАВІЯНЕ

СТАНІСЛАВО-ФРАНКІВСЬК

Хтось, хто народився 1961 року, з подивом довідається, що він прийшов у станіславський світ.

Котрий/котра народився/народилася 1962 року (у грудні) вже народився/народилася в Івано-Франківську. Такі метаморфози перейменувань.

І вже більше п'ятдесяти років замість Станіславова – Івано-Франківськ. У цьому все-таки є якась справедливість і данина добрій пам'яті славного і стражденного Франка.

Це данина літературі й визнання її високої місії і ролі для суспільства, власне, для його поступу.

Може, це Франкові сто років (ні, 99 років), бо сто років смерті буде наступного, 2016-го, року. Як і 160 років народження. Це потрібно нам (хоч далеко не всім, бо багатьом це дуже далеке), тим, хто розуміється на таких речах.

Франка дуже часто примушують любити. У школі, де його твори в шкільній програмі. В університетах майбутніх філологів спонукають до любові франкової творчої кузні. На деяких заходах, присвячених його ювілеям, де з обов'язку почитують ім'я Каменяра.

Але любов буває не з обов'язку, а з особливої потреби душевної розради, яку і може дати Іван Франко.

Та побачите, що і в день його народження небагато згадуватимуть славне ім'я українського Мойсея. Не поталанило йому з датою народження – 27 серпня. Школи ще не працюють і, як Шевченка у березні, Франка не шануватимуть, а тут народові час братися картоплю копати. А хто купуватиме/продаватиме врожай бульби і про Франка згадає, бо уздрить його на двадцятигривневій банкноті?

Та ще в обласній бібліотеці відбудеться презентація спогадів Василя Франка, небожа Іванового, виданих навесні вже покійним Євгеном Паранюком. І в Лолині пройде щорічне Франкове свято. Бо де-де, а на Франківщині день його уродин має бути святом.

Василь БАБІЙ, *просвітянин*

МУЗЕЇ

ВАРТО ПОДИВИТИСЬ

В Івано-Франківську під гаслом «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» проходила шоста сесія Патріаршого Собору УГКЦ.

До заходів з підготовки Собору долучилися й науковці Національного заповідника «Давній Галич», які за підтримки Івано-Франківської архієпархії, зокрема отців Олега Каськіва та Віталія Федуна, від імені архієпископа та митрополита Івано-Франківського Кир Володимира Війтишина отримали близько семи десятків особистих речей єпископів Павла Василика, Софрона Мудрого, Миколи Сімкайла та правлячого архієрея Коломийсько-Чернівецького владики Василія Івасюка.

Матеріальні цінності було передано відділу історії церкви Музею історії Галича і на їхній основі розширено та поновлено експозицію в розділі сучасної Церкви.

– Серед предметів, якими поповнено експозицію, – розповідає завідувач Музею Тарас Зіньковський, – документи, світлини, особисті й церковні речі, одяг, твори сакрального мистецтва, які належали єпископам, а також ціла галерея портретів Любомира Гузара, – все це тепер становитиме «золотий» фонд музею, а відвідувачі матимуть змогу ближче пізнати не лише духовне, а й світське життя єпископів, які поклали своє життя служінню Богові й людям, – наголосив Тарас Михайлович.

Експозицію вже відкрито для відвідувачів. Першими оглядачами оновленої експозиції стали учасники Патріаршого Собору та представники Івано-Франківської архієпархії.

КНИЖНИК

КНИГА ПРО БАТЬКА

Так називається антологія, яка побачила світ у видавництві «Криниця». Її упорядкував письменник, просвітянин, автор багатьох поетичних книжок – незабутній Володимир Чуйко.

Тему батьківства упорядник розглядає, не відкидаючи образу матері. Тут фокусуються, наголошує він у передмові, багато філософських, історичних, етичних, психологічних проблем. У вселюдській культурі – релігії, філософії, мистецтві – ця тема посідає одне з центральних місць. І це притаманне для всіх етносів і культур, незалежно від їхньої історичної долі та географічних координат. А у світогляді українців батьки вивищуються з особливим пієтетом і шаною. Батько і мати – корінні слова української душі. Та відводиться у сім'ї особлива роль батькові, що творить родинну гармонію.

Такий феномен має свої історичні й соціально-психологічні корені, є родовою ознакою поетичного слова у світовій літературі.

У вперше виданій в Україні антології про батька подано твори трьохсот двадцяти двох поетів, зокрема з Івано-Франківщини – Дмитра Павличка, Степана Пушика, Василя Герасим'юка, Василя Рябого, Івана Малковича, Василя Клічака, Ярослава Яроша, незабутніх Петра Осадчука та Зіновія Красівського.

В кінці антології вміщено біографічні довідки про авторів. Це оригінальне видання видрукувано накладом у три тисячі примірників.

Володимир ФРАНКЕВИЧ,
лауреат премії імені Тараса Мельничука

АНОНС

КУБОК МЕМОРІАЛУ «ДЕМ'ЯНІВ ЛАЗ»

5 вересня відбудеться IV юнацький футбольний турнір Кубок меморіалу «Дем'янів Лаз», присвячений пам'яті українських героїв. Ідея проведення подібних футбольних баталій народилася п'ять років тому.

Серед речей, знайдених під час розкопок, був футбольний черевик – бутс. Кому належало футбольне взуття, достеменно встановити на разі не вдалося. Наукові працівники музею, до яких долучився спортивний журналіст В. Горощак припускають, що бутса могла належати членові ОУН Федору Пастушенку з с. Павлівка, що був засновником у рідному селі товариств «Пласт», «Сокіл», спортивного товариства «Луг» і організував команду з місцевих футболістів та с. Ямниця, що проводила футбольні матчі під українським стягом, або комусь із групи українських футболістів, членів ОУН з Долини, які були знищені енкаведистами. Ними могли бути також Онуфрій Стасюк і Пилип Дем'янів: гравець і капітан футбольної команди «Сокіл» з с. Загвіздя, заарештовані 22 червня 1941 року і знищені енкаведистами.

Першими зголосилися команди: «Вихор» (Ямниця), «Сокіл» (Угринів), І-ої Української гімназії, ФК Боднарів, «Аванґард» (Загвіздя), ФК Павлівка та «Рух» (Стриганці).

Починання знайшло підтримку в місцевому товаристві «Меморіал», обласних організаціях НРУ та КУНу, які стали першими меценатами турніру. Своє сприяння надала і обласна федерація футболу. З другого турніру до них долучилась і обласна організація ГО «Патріот України», яка 2014 року створила Цивільний корпус «Азов», що став основним спонсором IV турніру. Минулого року формат турніру було розширено до змагань у двох вікових групах: 12–14 та 15–16 років. Цьогоріч організатори турніру розширили віковий ценз до 17 років і запросили нових учасників з сіл Крихівці і Майдан, м. Снятин і ВПУ № 13, в якому навчався Тарас Шевченко – новітній український герой, що загинув нещодавно на Донбасі й похований на цвинтарі у Дем'яновому лазі.

За традицією, всі учасники турніру зберуться в меморіальному комплексі о 9.30. Там вони оглянуть експозицію музею «Дем'янів Лаз», помоляться за полеглих героїв і покладуть виготовлені юними членкинями «Азову» з природних матеріалів вінки та запалять свічки пам'яті на могилах героїв. Самі змагання проходитимуть в с. Угринів на майданчиках побіля школи. Відкриття – об 11.00.

Михайло ФРЕЇК,
завідувач МК «Дем'янів Лаз», голова оргкомітету турніру

ВІН ПЕРШИМ ВИЗНАВ ГОЛОДОМОР ГЕНОЦИДОМ

Відійшов у вічність історик та письменник **Роберт КОНКВЕСТ.** Народжений 98 років тому, 15 липня 1917 року у Великій Британії, він став одним із найвідоміших вчених у західному світі, який займався вивченням сталінського тоталітарного режиму. Світове визнання йому принесли книги «Великий терор: сталінські чистки 30-их» (1968) та «Жнива скорботи: радянська колективізація та терор голодом» (1986).

Доля Роберта Конквеста склалася дивовижно. Зростаючи у Великій Британії в родині бізнесмена, отримуючи освіту в коледжі університету Гренобля та Оксфорді, Конквест вступив до Комуністичної партії та здійснив перший візит до СРСР 1937 року.

У роки Другої світової війни Конквест працював у Болгарії як розвідник, а опісля – залишився на дипломатичній службі у британському посольстві в Софії. Перебування у цій країні дозволило Конквесту переосмислити свої погляди й оцінити справжню сутність радянського режиму. Тоді ж він різко засудив західних інтелектуалів, що захоплювалися соціалістичними експериментами в СРСР.

Наприкінці 1940-их років Конквест повернувся до Лондона, де кілька років перебував на державній службі. У середині 1980-их років він переїхав до США, де вдало поєднував наукову та літературну діяльність. Загалом учений став автором понад двадцяти наукових праць з історії СРСР.

Найбільш масштабним дослідницьким проектом його життя стало вивчення комуністичного терору в Україні. На основі величезного масиву документів (архівних, свідчень очевидців, публікацій у пресі, як радянській, так і іноземній) Конквест довів штучність та умисність голодомору 1932–1933 років і прямо назвав політику радянського керівництва щодо населення України геноцидом.

Роберт Конквест був нагороджений орденом Британської імперії, президентською медаллю Свободи (найвища нагорода для цивільних осіб у США), національною премією імені Тараса Шевченка та орденом Ярослава Мудрого за вивчення проблематики голодомору.

Прес-служба Українського інституту національної пам'яті

ВТРАТИ

Глибоко сумуємо і співчуваємо почесній голові Союзу українок **Вірі ДРИНЬ** з приводу тяжкої втрати –

смерті сина ТАРАСА.

Голова міського осередку СУ Р. РОМАНЮК, голова філії СУ М. МИКИТЮК, голова обласної організації СУ У. ШВЕДЮК